

Notitie

Datum: 28 januari 2015
Onderwerp: Factsheet Financiële effecten van loonkostensubsidie
Aan: Divosa-leden
Van: Evert Jan Slootweg | T 030 – 233 2337 | E eslootweg@divosa.nl

Divosa heeft in de afgelopen periode een aantal vragen ontvangen over het instrument loonkostensubsidie en de financiële aspecten ervan. Deze factsheet bevat een overzicht van deze aspecten met daarop een toelichting.

Loonkostensubsidie in de wet

Volgens de Memorie van Toelichting, bij de vierde gewijzigde nota over de Participatiewet, krijgen gemeenten voor mensen met een productiviteit van minder dan 100 procent WML, de beschikking over het instrument loonkostensubsidie. Bij loonkostensubsidie is er geen sprake van inkomstenverrekeningen met bijstandsgerechtigden. Werknemers worden vanaf hun eerste werkdag op basis van een cao-loon, dan wel conform het WML, betaald. Daarbij geldt dat op deze beloning ook de sociale zekerheid en de pensioenopbouw van de werknemer worden gebaseerd. Dit is een gevolg van het sociaal akkoord ten opzichte van het regeerakkoord.

Binnen het financiële kader van het sociaal akkoord heeft het kabinet een bedrag oplopend tot € 480 miljoen structureel beschikbaar gesteld voor deze meerkosten. Voor gemeenten zijn dit extra middelen in de Participatiewetuitkering. Daarmee kunnen zij het verschil financieren tussen de loonwaarde en de loonkosten voor de werkgever die horen bij een brutoloon ter hoogte van het WML. Hierbij geldt dat de loonkostensubsidie maximaal 70 procent WML bedraagt en de daarover verschuldigde werkgeverslasten. Het verschil tussen de loonkosten op niveau van het cao-loon en het WML is voor rekening van de werkgever.

Verder lezen we in de Memorie van Toelichting dat de beschikbare middelen voor begeleiding en loonkostensubsidie van mensen die niet meer in aanmerking komen voor de Wsw opgedeeld zijn in twee voor gemeenten relevante categorieën:

- 1_ Een toevoeging aan het gemeentelijke Participatiebudget voor begeleidingskosten bij regulier of beschut werk, die macro bestaat uit een structureel bedrag dat oploopt tot ruim € 500 miljoen per jaar. Er is een bedrag toegevoegd van gemiddeld € 5.500 per jaar voor ruim 90 duizend mensen. Voor de begeleiding bij beschut werk zal doorgaans een hoger bedrag aan begeleidingskosten nodig zijn dan voor mensen die regulier werken. Er is een bedrag van € 8.500 per persoon per jaar gehanteerd als rekenveronderstelling voor de begeleiding van mensen in de voorziening beschut werk. Voor mensen die regulier werken is als rekenveronderstelling € 4.000 per persoon per jaar gehanteerd. Gemeenten hebben daarbij de vrijheid om maatwerk te bieden (en kunnen dus afhankelijk van de situatie een hoger of lager bedrag inzetten voor ondersteuning en begeleiding).
- 2_ Een toevoeging aan het Participatiewetuitkering, waarmee gemeenten loonkostensubsidies voor mensen uit de doelgroep regulier en beschut werk kunnen betalen. Macro gaat het om een structureel bedrag, oplopend tot € 1.030 miljoen voor regulier en beschut werk samen (€ 600 miljoen + € 430 miljoen).

Tabel 1: Middelen voor de nieuwe doelgroep regulier en beschut werk bij gemeenten (€ x 1.000.000)

	2014	2015	2016	2017	2018	Struct.
Middelen als onderdeel van het gemeentelijke Participatiebudget						
> Begeleiding bij regulier werk	-	5	17	21	43	243
> Begeleiding bij beschut werk	-	7	23	37	49	260
Middelen als onderdeel van het Participatiewetuitkering						
> LKS bij regulier werk	-	13	44	79	115	600
> LKS bij beschut werk	-	12	38	62	84	430

Deze bedragen zitten in het macrobudget. Ze zijn dus niet zichtbaar als een apart bedrag binnen dat macrobudget, noch als deel van het gemeentelijke Participatiebudget, noch als deel van de Participatiewetuitkering.

Het aantal mensen, waarvan bedoeld is dat ze gefinancierd worden met inzet van het instrument loonkostensubsidie, komt overeen met het aantal mensen dat nu een beroep doet op de Wsw.

Tabel 2: Volumeontwikkeling Wsw en nieuwe doelgroepen regulier en beschut werk (jaargemiddelden * 1.000)

	2014	2015	2016	2017	2018	Struct.
Resterend aantal Wsw-plekken	90,8	88,3	83,3	78,3	73,6	-
Begeleiding bij regulier werk	-	1,7	5,0	8,3	11,5	60,5
Begeleiding bij beschut werk	-	0,8	2,5	4,2	5,8	30,3

Loonkostensubsidie en het macrobudget 2015

Voor 2015 is er volgens het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een bedrag aan loonkostensubsidie voor de nieuwe doelgroep van totaal € 68 miljoen aan het macrobudget (P*Q) toegevoegd. Dit bedrag is gebaseerd op een combinatie van ramingen, zoals de maatregelen 'beperken Wajong', 'beperken Wsw', 'banenafpraak' en de samenloop met maatregelen in de WWB, zoals de kostendelersnorm.

De € 68 miljoen betreft het inkomensdeel van de nieuwe doelgroepen die onder de Participatiewet komen te vallen. Het is aan gemeenten zelf of ze dit uitgeven aan het instrument loonkostensubsidie of niet. Overigens mag ook het inkomensdeel buiten deze € 68 miljoen voor loonkostensubsidie worden ingezet.

Bij het vaststellen van dit bedrag is uitgegaan van een volume van circa 4 duizend uitkeringsgerechtigden. Het komt erop neer dat de instroom van de nieuwe doelgroep in 2015 naar verwachting betrekking heeft op ruim 4 duizend uitkeringsjaren (hierbij is rekening gehouden met geleidelijke instroom over het jaar). In de ramingen wordt ervan uitgegaan dat het overgrote deel van deze mensen met loonkostensubsidie werkt, gezien het aantal extra banen in de banenafpraak en de aantallen mensen die beschut gaan werken.

De toevoeging aan het macrobudget bestaat uit de volgende budgettaire effecten per doelgroep:

> Beschut werk

In de raming is uitgegaan van een kleine duizend personen die werken met de nieuwe voorziening beschut werk. Verondersteld is dat de kosten van loonkostensubsidie voor deze groep € 14 duizend per persoon bedragen. In totaal komt het budgettaire effect voor deze doelgroep uit op circa € 14 miljoen.

- > Regulier werk
Daarnaast is voor ruim 3 duizend uitkeringsgerechtigden de rekenveronderstelling gemaakt dat deze gemiddeld voor een gemeente € 12 duizend kosten. Het budgettaire effect voor deze doelgroep is circa € 36 miljoen.
- > Niet-uitkeringsgerechtigden (Nuggers)
Ten slotte zijn er ook middelen aan het inkomensdeel toegevoegd voor het betalen van loonkostensubsidies aan niet-uitkeringsgerechtigden. Daarbij is uitgegaan van 1,5 duizend personen die gemiddeld een loonkostensubsidie ontvangen van € 12 duizend. Het budgettaire effect voor deze doelgroep komt uit op circa € 18 miljoen.
- > Totaal
In totaal is er € 68 miljoen toegevoegd aan het macrobudget in 2015. Dit is een optelsom van de budgettaire effecten per doelgroep (14+36+18=68).

Voorts is het betekenisvol dat er geen nacalculatie wordt gedaan op dit budget voor loonkostensubsidie (beschut werken). De middelen voor loonkostensubsidies maken onderdeel uit van het inkomensdeel. Het budget is afhankelijk van het te verdelen macrobudget. Dit macrobudget wordt definitief vastgesteld in september van het lopende jaar aan de hand van de meest recente inzichten omtrent prijsontwikkelingen, conjunctuur en realisaties in het voorgaande jaar. Er is hierbij dus geen sprake van nacalculatie voor het lopende jaar. Eventuele verschillen in de realisaties ten opzichte van de raming worden in het budget voor het jaar volgend op de realisaties meegenomen.

Ook nu zijn er gemeenten die gebruikmaken van het instrument loonkostensubsidie. Deze worden niet betaald uit het inkomensdeel, maar uit het participatiebudget. Kan er vanaf januari 2015 nog een onderscheid worden gemaakt tussen (a) de (structurele) loonkostensubsidie die ten laste van het inkomensdeel komt en (b) de (tijdelijke) loonkostensubsidie die ten laste komt van het participatiebudget?

De bedoeling van de wetgever is dat de structurele loonkostensubsidies ten laste komen van het inkomensdeel. Dat zijn de loonkostensubsidies voor mensen die niet zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen. Tijdelijke loonkostensubsidies, zoals die nu ook verstrekt worden voor mensen die zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen, mogen ook na 1-1-2015 nog steeds worden toegepast en worden betaald uit het re-integratiebudget (Participatiebudget). Voor de volledigheid: ID-banen, voor zover gemeenten die nog toepassen, worden ook betaald uit het re-integratiebudget (Participatiebudget).

Een belangrijk punt is dat straks iemand die met loonkostensubsidie gaat werken de volgende jaren nog wel meetelt in de vaststelling van het macrobudget, zolang die persoon met loonkostensubsidie werkt. Zolang iemand werkt met loonkostensubsidie, tellen de uitgaven hiervoor mee in het macrobudget voor het inkomensdeel. Het macrobudget bevat de uitgaven aan bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidie. Bij het bepalen van de omvang van het macrobudget wordt rekening gehouden met de gerealiseerde uitgaven van gemeenten aan bijstandsuitkeringen én de verstrekte loonkostensubsidie in het voorafgaande jaar. De uitgaven die gemeenten doen aan personen voor wie loonkostensubsidie nodig is, blijven dus meetellen voor het macrobudget in latere jaren.

Loonkosten en verdeelmodel

Het instrument loonkostensubsidie wordt feitelijk niet meegenomen in het nieuwe verdeelmodel. Het SCP berekent de kans dat een huishouden bijstand ontvangt. Deze kans verandert niet als gevolg van het gebruik van het instrument loonkostensubsidie. Het verdeelmodel zorgt er dan ook niet voor dat het langdurig inzetten van loonkostensubsidie een nadelig effect heeft op het budget.

Noot: Deze factsheet is gebaseerd op de vierde nota van wijziging van de Participatiewet en op antwoorden van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.